

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد هویت زنان زندانی

(بر اساس نوع جرم)

فرامرز سهرابی*

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۹۴/۴/۲

چکیده

تجربه نشان داده است که به دنبال شکل‌گیری هویت سالم و موفق، احتمال وقوع رفتار خشونت‌آمیز و ناپخته در موقعیت‌های گوناگون کاهش می‌یابد و فرد از راه‌حل‌های مناسب‌تری جهت مواجهه با مشکلاتش استفاده می‌کند. هدف تحقیق حاضر، شناخت رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد هویت در زنان زندانی است.

پژوهش حاضر از نوع علی مقایسه‌ای است و با روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای^۰ تصادفی، تعداد ۲۰۰ نفر زن زندانی با جرایم مالی، اعمال منافعی عفت، قتل و مشارکت

۲ رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ...

در قتل، سرقت و اعتیاد به مواد مخدر و حمل آن (هرکدام ۴۰ نفر) انتخاب و پرسشنامه سبک‌های هویتی برزونسکی را تکمیل کردند.

سبک هویت گروه مرتکب قتل و مشارکت در قتل، هنجاری و سبک هویت مجرمین منافی عفت، اطلاعاتی بود، درحالی‌که سبک هویت سه گروه دیگر سردرگم بود. سطح تعهد نیز با دو سبک هویتی هنجاری و اطلاعاتی همبستگی مثبت و معنادار داشت.

سطح تعهد زندانیان و سبک تصمیم‌گیری و حل مسئله آن‌ها با سبک هویتی غالب این گروه درهم‌تنیده است، بنابراین، از داده‌های به‌دست آمده از این تحقیق می‌توان در برنامه‌های تربیتی و اصلاحی زندان‌ها و در روند بازجویی از هر یک از زندانیان سود جست.

واژه‌های کلیدی: سبک هویتی، جرم، زنان زندانی، سطح تعهد.

مقدمه

جرم و جنایت، تاریخی به قدمت بشریت دارد و مسائل مربوط به مجرمان و زندانیان به‌ویژه ارتباط آن با مشکلات و مسائل روان‌پزشکی، یکی از چالش‌برانگیزترین و فعال‌ترین زمینه‌های پژوهش است (والم اسلی، ۲۰۰۳: ۲).

همزمان با گسترش انقلاب صنعتی و افزایش دامنه نیازها، محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورده شدن خواست‌های زندگی، موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد،

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۳

عصیان، تبهکاری و سرگردانی، دزدی و انحرافات جنسی و دیگر انحرافات در اطفال، نوجوانان و بزرگسالان زن و مرد شده است. این مسئله در برخی از گروه‌های اجتماعی بویژه قشر زنان به شکل قابل توجه و پنهانی رایج بوده و در زندگی خانواده‌های جامعه تزلزل ایجاد می‌کند (لینکر^۱ و همکاران، ۲۰۰۴: ۶۳).

از آنجا که زنان تأثیرات متعددی بر عرصه‌های گوناگون زندگی و به‌ویژه عرصه خانواده‌دارند، جرم آنان (اعتیاد، فحشاء، سرقت و غیره) آثار بسیار زیان‌بارتری برای جوامع بشری به‌ویژه کانون خانواده و تربیت فرزندان خواهد داشت (ملکیان و شریفیان، ۱۳۸۸: ۱۴۵). آمارهای موجود نشان می‌دهد که شیوع جرم در بسیاری از کشورها در حال افزایش است و همگام با این پدیده، تعداد زنان زندانی روزبه‌روز بیشتر می‌شود (بشری اولاد، فروغان، دادخواه و دلاور، ۱۳۸۳: ۳۰۶). از سوی دیگر در همه فرهنگ‌ها ایجاد هویت یکی از شرایط اساسی شکل‌گیری شخصیت موردپذیرش جامعه است. بررسی تحقیقات نشانگر آن است که افراد به کمک هویت است که به تدوینی از خویشتن می‌رسند و اگر این تعریف با واقعیت‌های اجتماعی جامعه آن‌ها در تعارض باشد، حالت‌هایی مثل ناپختگی، فشار روانی و مشکلات رفتاری و تحصیلی و غیره را تجربه می‌کنند (بهراری و فرکیش، ۱۳۸۸: ۵۰).

اغلب پژوهش‌های مرتبط با زندانیان که در قسمت مبانی نظری به آن‌ها اشاره خواهد شد بیشتر به بررسی اختلالات روانی و شخصیتی پرداخته‌اند، از آنجاکه هویت و شخصیت ارتباط تنگاتنگی باهم داشته و در سبک تصمیم‌گیری و رفتارهای بزهکارانه بی‌تأثیر نیست و در پژوهش‌های این گروه آسیب‌دیده کمتر به مسئله سبک هویتی و

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۴

تعهد هویتی پرداخته شده است، مسائل اساسی که محقق به دنبال تدارک پاسخ علمی برای آن‌هاست عبارت‌اند از این که: آیا سبک هویتی در زنان زندانی بر اساس نوع جرم تفاوت دارد؟ آیا بین سبک هویتی زنان زندانی و سطح تعهد آنان رابطه وجود دارد؟ بنابراین، از آنجا که این تحقیق به لحاظ ماهیت، اکتشافی است، بجای طرح فرضیه، به بیان سوالات تحقیق و جستجو برای یافتن پاسخ همت گماشته است.

مبانی نظری پژوهش

هویت از جمله موضوعاتی است که امروزه مدنظر روان شناسان، جامعه شناسان و سیاستمداران است که هرکدام به تبع ارتباط خود با این موضوع، به آن می‌پردازند. برای روان شناسان آنچه اهمیت دارد، ثبات هویت افراد و کسب هویت موفق و گذر موفقیت‌آمیز از بحران هویت است (گیدنس^۱، ۲۰۰۱: ۲۷۳).

همان‌گونه که گفته شد مسئله هویت و خودشناسی یکی از مسائل مورد توجه بشر در طول تاریخ بوده است. بحث خودشناسی در حوزه فلسفه، عرفان و ادیان مطرح بوده و سرانجام در روان‌شناسی جدید مورد بحث قرار گرفته است. علم روان‌شناسی،

۱. Gidness

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۵

موضوع خودشناسی را با اصطلاحاتی مانند: خود و جنبه‌های گوناگون آن و نیز اصطلاح هویت مورد توجه قرار داده است. اختصاص یک مرحله مهم تحول "من" با عنوان "هویت یافتگی در برابر آشفتگی" نقش جایگاه این مفهوم را در تشکیل شخصیت برجسته می‌سازد (اریکسون، ۱۳۶۸، به نقل از رحیمی نژاد، ۱۳۷۹: ۲۳). اریکسون هویت را به این دلیل بر واژه‌هایی مانند خود و من ترجیح می‌دهد که تأکید آن بر فرد و جنبه‌های درونی شخصیت است.

اریکسون، هویت سازمان‌یافته را حاصل تلاش بر روی هویت از دوران کودکی تا به امروز می‌داند. در هویت موفق، فرد به شناسایی ایده آل‌هایش می‌رسد، درحالی‌که در هویت سردرگم، فرد توانایی رشد و تولید یک مجموعه از ایده آل‌ها را که جزء اساسی هویت بزرگسالی است، ندارد. طبق نظر اریکسون در شکل‌گیری هویت فرد، عوامل متعددی در طول مدتی که فرد به بزرگسالی می‌رسد، نقش دارند. از بین عوامل گوناگون، او نقش اشتغال و ایدئولوژی را در شکل‌گیری هویت فرد برجسته می‌داند. درواقع به نظر او با توجه به چگونگی اشتغال و ایدئولوژی در افراد می‌توان پی برد که فرد هویت شکل‌گرفته و محکمی دارد یا خیر و این همان نمود رفتاری هویت است (بهبودی، ۱۳۸۸: ۷۵-۷۴).

مفهوم دیگری که در حوزه هویت توسط اریکسون مطرح می‌شود، تعهد است. او تعهد را ظرفیت پیگیری بی‌کم‌وکاست ارزش‌ها، آرمان‌ها و روابط پایدار می‌داند. بنابراین، افراد با هویت مستحکم، فعالانه خود را با حیطه‌های اجتماعی و مشکلاتش منطبق کرده و در تلاش‌اند تا در قبال تصمیمات مهم زندگی فعالانه تلاش نمایند تا به

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۶

تصمیم‌گیری درست برسند و نسبت به آن نیز احساس تعهد می‌نمایند (اریکسون^۱، ۱۹۹۳؛ به نقل از خباز، ۱۳۸۹: ۴۸).

تعهد یک چارچوب ارجاعی جهت‌دار و هدفمند ایجاد می‌کند که رفتار و بازخوردهای آن در درون این چارچوب بازبینی، ارزیابی و تنظیم می‌شود. تحقیقات زیادی نشان می‌دهد که تعهدات ثابت شخص نقش مهمی را در تقویت عملکرد و سلامت روانی - اجتماعی وی بازی می‌کنند. تعهد به رفتار فرد، در شرایطی که او سعی دارد طور دیگری عمل کند، ثبات می‌بخشد. مطالعات نشان داده است افرادی که راهبردهای اطلاعاتی و هنجاری را به کار می‌گیرند ساختارها یا تعهدات هویتی قوی‌تری نسبت به افراد دارای سبک مغشوش / اجتنابی دارند. هرچند شکل‌گیری و بقا این تعهدات در هریک از سبک‌های هویت بر اساس فرایندهای خاص خود صورت می‌گیرد به طوری که ساختار هویت افراد اطلاعات مدار از نوع شناختی و ساختار هویت نوجوانان هنجار مدار از نوع هیجانی و بدون تفکر و پردازش نقادانه است. اما به‌طور کلی افرادی که تعهد کمی دارند یعنی فاقد یک دیدگاه ثابت و واضح درباره خودشان و دنیایی که در آن زندگی می‌کنند هستند، ممکن است اجتماع را به‌صورت یک مجموعه پر از هرج و مرج، غیرقابل پیش‌بینی و مدیریت ناپذیر بدانند؛ یعنی از سلامت اجتماعی پایینی برخوردار باشند (فارسی نژاد و حجازی، ۱۳۸۶: ۴۶).

طبق دیدگاه برزونسکی^۲، هویت در یک کنش متممادی با جهان فیزیکی و اجتماعی رشد می‌کند و این فرایند رشدی در قالب ساخت‌های شناختی ظاهر می‌شود.

۱. Erikson

۲. Berzonskey

بر اساس نظر برزونسکی هویت اساساً یک نظریه راجع به خویشتن است که شامل فرضیات، ساختارها و قیاس‌های منطبق با افراد است. نظریه‌های خویشتن، عملکردی کارکردگرایانه دارند، از این حیث که آن‌ها به‌عنوان چارچوب حل مسئله و تفسیری عمل می‌کنند که بایستی هنگام مواجهه با مسائل زندگی جهت حفظ کارآمدی فرد مورد نظارت قرار گرفته، ارزیابی شوند و در صورت نیاز اصلاح شوند. افراد در چگونگی ارزیابی، استفاده و اصلاح هویت‌شان متفاوت‌اند. این روش‌های متفاوت برخورد و هدایت موضوعات مربوط به هویت به‌عنوان سبک‌های هویت معرفی می‌شوند (فیلیپس^۱، ۲۰۰۸: ۱۸).

برزونسکی الگویی را مطرح کرده است که به تفاوت در فرایندهای شناختی-اجتماعی جوانان در ساخت، نگهداری و انطباق هویت خودشان تأکید دارد (برزونسکی و کوک^۲، ۲۰۰۵: ۲۳۸). این الگوی شناختی-اجتماعی به تفاوت برجسته در درگیری و یا اجتناب افراد از تکالیف گوناگون چون تصمیم‌گیری، حل مسائل شخصی و موضوعات هویت اشاره می‌کند. این سبک هویت دارای ساز و کارهایی است که اطلاعات و تجارب مرتبط با خود را کدگذاری، پردازش و سازمان‌دهی و مرور می‌کند. فرایندهای متفاوت فرض شده دست کم در سه سطح (اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم - اجتنابی) به کار می‌روند. بیشتر اجزای اساسی آن‌ها شامل پاسخ‌های شناختی-رفتاری خاصی است که افراد در زندگی روزمره خود به کار می‌برند. انتظار شکست،

۱. Philips, T. M

۲. Kuk

۸ رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ...

رفتارهای نامناسب و راهبردهای خود معلولیتی باعزت نفس پایین، خود پنداره بی‌ثبات و سطح بالای واکنش‌های افسردگی مرتبط است (برزونسکی و کوک، ۲۰۰۰: ۸۶).

در دیدگاه ساخت‌گرایی، اکتشاف^۱ هویت به‌عنوان فرایندی شناخت محور، شامل بررسی و توجه بی‌غرضانه و مستدل شق‌های گوناگون ارائه شده خارجی است (برمن و همکاران، ۲۰۰۲: ۵۳۴؛ برزونسکی و کوک، ۲۰۰۵: ۲۴۰). در این رویکرد اکتشاف مؤثر هویت هم شامل سبک‌شناختی - اجتماعی و هم کفایت در حل مسئله است. سبک‌شناختی - اجتماعی به رویکرد نوعی فرد در برابر انتخاب‌های مربوط به هویت در زندگی او اشاره دارد، که افراد گوناگون دارای تمایل نسبی به سه سبک ذیل هستند:

اکتشاف: تمایل به مشخص کردن و مرتب کردن از بین راه‌های گوناگون مربوط به آینده.

تمامیت^۲: تمایل به انتخاب یک‌راه حل آسان در سریع‌ترین حالت ممکن.

اجتناب^۳: تمایل به طفره رفتن کلی از فرایند تصمیم‌گیری (برزونسکی و کوک، ۲۰۰۵: ۲۴۱).

در دیدگاه ساخت‌گرایی کرتینز (شواریز و کرتینز، ۲۰۰۵: ۲۲۵)، افراد فعالانه از میان شقوق گوناگون هویت یکی را برمی‌گزینند و در برابر انتخاب خویش و نتایج آن مسئولیت دارند. بنابراین افراد، ایجادکننده تحول خویش‌شان هستند. برزونسکی اشاره

۱. Exploration

۲. Closure

۳. Avoidance

۹ رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ...

می‌کند که همه نوجوانان عادی (۱۸ سال به بالا) از لحاظ شناختی آمادگی استفاده از هر سه راهبرد شناختی - اجتماعی را دارند و تفاوت معناداری بین عملکرد هوشی و آزمون تحصیلی پیدا نشده است. تفاوت موجود در استفاده از راهبردهای گوناگون به عوامل انگیزشی افراد مانند: تقاضاهای محیطی، پیامدهای گذشته و قابل پیش‌بینی، میزان درگیری شخصی، انتظارات فرهنگی و اجتماعی، ترجیحات سبک‌شناختی، خود‌پنداره و خود کارآمدی آن‌ها برمی‌گردد (برزونسکی و کوک، ۲۰۰۵: ۲۴۱).

در مدل‌های سبک هویت برزونسکی به سه سبک هویت متمایز اشاره شده است، که عبارت‌اند از: سبک اطلاعاتی، هنجاری، سبک سردرگم - اجتنابی، که این سبک‌ها ناشی از استراتژی حل مسئله یا مکانیسم‌های مقابله‌ای است. در واقع این نظریه عنوان می‌کند که افراد از یکی از این سبک‌ها جهت اداره کردن موقعیت‌های روزانه استفاده می‌کنند. برزونسکی، اعتقاد دارد که افراد به‌طور فعال قادر به انتخاب یکی از این سه سبک می‌باشند: سبک هویت اطلاعاتی، ظاهراً سازگارانه‌ترین سبک می‌باشد و در واقع یک استراتژی حل مسئله و یا مکانیسم کنار آمدن برای اداره موقعیت‌های روزانه است. یک اکتشاف فعال و تعهد منعطف، نیازمند شناخت و سطح بالایی از خودپنداری است (برزونسکی، ۲۰۰۴: ۱۳۷). سبک هنجاری، بر اساس تقلید و تبعیت از افراد مهم در زندگی فرد بنا شده است و شامل یک دیدگاه بسته ذهنی، غیر منعطف و یک خود‌پنداره ثابت و سرکوب‌کننده اکتشاف است. این افراد تمایل به درخواست کمک و مشاوره از افراد برجسته و مهم زندگی خود و حرکت بر روی استانداردها را دارند و آن‌ها از برخورد با اطلاعاتی که با خود‌پنداره‌شان تعارض دارد، اجتناب کرده و حتی الامکان در مقابل تغییرات مقاومت می‌کنند.

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۰

همان‌طور که برزونسکی مطرح کرده است سبک هویت اطلاعاتی به‌طور مثبت با پردازش منطقی و مستقیم مسائل، رابطه دارد. افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی، دارای خودمختاری و استقلال بیشتری نسبت به سایر سبک‌های هویت هستند. اما از نظر احساس شایستگی، همانند هویت هنجاری هستند (برزونسکی، سیثوب^۱، دوریز^۲ و سوننز^۳، ۲۰۱۱: ۲۹۶). سبک سردرگم-اجتنابی، سمبل برخورد ظفره‌آمیز و مسامحه در مشکلات است، یک استراتژی متمرکز بر هیجان که با سطح پایینی از تعهد و اعتماد به‌نفس و بی‌ثباتی خود پنداره همراه می‌باشد. این افراد معمولاً توجه کمی به آینده و یا نتایج طولانی‌مدت انتخاب‌هایشان دارند، شاید بتوان گفت که آن‌ها درگیر یک اکتشاف سازمان نیافته و تصادفی هستند (شوارتز^۴، ۲۰۰۱: ۱۴).

در این میان گفته می‌شود هویت وابسته به گذشته و تعیین‌کننده آینده می‌باشد، ارتباط هویت با گذشته به‌نوعی در ارتباط با بافت اجتماعی و زندگی خانوادگی فرد است، گذشته‌ای که شاید برای یک مجرم سخت‌تر و نامساعدتر از گذشته افراد عادی جامعه است. علاوه بر این، هویت از این نظر تعیین‌کننده آینده است که ساختار محکم و موفق آن، در افزایش اعتماد به‌نفس و تعهد افراد به وظایف‌شان نقش بسزایی دارد و به دنبال شکل‌گیری چنین هویت سالم و موفق، احتمال وقوع رفتار خوشونت‌آمیز و ناپخته در موقعیت‌های گوناگون کاهش خواهد یافت و فرد از راه‌حل‌های مناسب‌تری

^۱. Ciecuch

^۲. Duriez

^۳. Soenens

^۴. Schwartz

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۱

جهت مواجهه با مشکلاتش استفاده خواهد کرد (سعادت‌ی شامیر، ۱۳۸۳: ۲؛ کروگر^۱، ۲۰۰۰: ۲۰۹).

اگر شخص نتواند به هویت موفق و مثبت دست یابد، سعی می‌کند از دو طریق بزهکاری و انزوا یا انفعال، هویتی پیدا کند، درحالی‌که هویت به‌دست‌آمده یک هویت مخصوص افراد شکست‌خورده است (جراره، ۱۳۸۰: ۵۶). پژوهش سعادت‌ی شامیر، شهرآرای و فرزاد (۱۳۸۶: ۸) نیز نشان داد که افراد دارای سبک هویتی اطلاعاتی از بالاترین سطح مسئولیت و تعهد برخوردارند، درحالی‌که افراد دارای سبک هویتی سردرگم-اجتنابی از پایین‌ترین سطح مسئولیت‌پذیری و تعهد برخوردارند.

با توجه به جایگاه و اهمیتی که هویت فرد در نحوه تعاملات فرد در اجتماع دارد، به نظر می‌آید نوع سبک هویتی افراد می‌تواند در بروز رفتارهای بزهکارانه و ارتکاب جرم از جانب آن‌ها مؤثر باشد. در همین راستا بررسی‌ای که توسط برزونسکی و فراری^۲ انجام شد، نشان داد که افراد با سبک هویت سردرگم-اجتنابی نسبت به مشکلات رفتاری مانند: اختلال سلوک، بزهکاری، سوءمصرف مواد و الکل‌گرایی دارند (برزونسکی و فراری، ۲۰۰۹: ۱۵۲). در پژوهشی که توسط شاره و آقا محمدیان با موضوع رابطه بین پایگاه‌های هویت و فرار دختران از خانه انجام شد، این نتیجه به دست آمد که هرچه فرد کمتر بحران هویت را تجربه کرده باشد و به تعهد کمتری رسیده باشد بیشتر احتمال دارد که اقدام به فرار از خانه نماید و به‌نوعی نشانگر نقش

^۱. Kroger

^۲. Ferrari

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۲

هویت و تعهد در تصمیم‌گیری‌های افراد در زندگی‌شان است (شاره و آقا محمدیان، ۱۳۸۶: ۱۲۴).

می‌توان گفت که تعهد هویت با سبک‌های پردازش هویت رابطه دارد. افراد با جهت‌گیری‌های پردازش اطلاعاتی و هنجاری در مقایسه با افراد سردرگم/اجتنابی تعهدات و قراردادهای فردی قوی‌تری نشان می‌دهند (برزونسکی، ۱۹۹۰؛ به نقل از دانشور پور، غنایی، شکری و زین‌آبادی، ۱۳۸۶: ۷۷). میزان تعهد در افراد متفاوت است. افراد با سبک اطلاعاتی و هنجاری دارای تعهد شخصی قوی هستند و افراد با سبک هویت مغشوش - اجتنابی از سطح تعهد پایینی برخوردارند. تعهد همراه با کاوشگری چارچوبی ایجاد می‌کند که افراد بر اساس آن به تصمیم‌گیری در مورد عقاید و دیدگاه‌های خود می‌پردازند و در حل مسائل خود از آن‌ها بهره می‌گیرند. افرادی که نسبت به اهداف تعیین شده خود متعهد هستند، برای رسیدن به آن‌ها به سعی و کوشش می‌پردازند و هرگونه مشکلی را می‌پذیرند. این ویژگی را می‌توان با احساس خود کارآمدی همراه دانست.

در راستای ارتباط میان تعهد و سبک هویتی افراد، پژوهش حجازی و برج علی‌لو حاکی از تأثیر مستقیم و معنادار سبک‌های اطلاعاتی و هنجاری هویت بر تعهد هویت است (حجازی و برج علی‌لو، ۱۳۸۸: ۱۴). این یافته تأییدی بر نظریه هویت برزونسکی محسوب می‌شود. افراد با سبک اطلاعاتی و هنجاری دارای تعهد قویتر در مقایسه با افراد دارای سبک مغشوش - اجتنابی هستند. البته تعهد در افراد با سبک هویت اطلاعاتی به صورت تعهد شناختی و مبتنی بر جستجوگری است و متشکل از دامنه‌ای از نقطه نظرات و باورهایی است که به صورت شناختی و به دقت درون شبکه‌ای منسجم از عقاید و باورهای منطقی پایه‌ریزی شده‌اند. اما تعهد در سبک هنجاری بدون پردازش نقادانه و ارزیابی اطلاعات مرتبط صورت می‌گیرد. همان‌طور که در مدل ملاحظه

می‌کنیم سبک هویت مغشوش - اجتنابی تأثیر معنادار و منفی بر تعهد هویت دارد. یافته‌های حاضر با نتایج پژوهش برزونسکی همسو است؛ وی بیان می‌دارد که افراد با سبک مغشوش - اجتنابی در یک موقعیت به شدت آسیب‌پذیر قرار دارند، زیرا فاقد تعهد هویت هستند و به همین علت رفتارهای مشکل‌دار و مسائلی از قبیل اختلالات خوردن، مشکلات مربوط به مدرسه و تحصیل، و واکنش‌های روان‌نژند و افسردگی را تجربه می‌کنند (برزونسکی، ۲۰۰۴: ۱۳۸).

در مورد انواع جرم نیز تقسیم‌بندی‌های متنوعی وجود دارد، که در این مقاله به یکی از آن‌ها که با تحقیق حاضر هم‌سو بود اشاره می‌شود؛ سیگل^۱، جرم را در چهار گروه عمده قرار می‌دهد:

۱. جرایم خشونت‌آمیز: شامل قتل، سرقت مسلحانه، ضرب و جرح شدید.
۲. جرایم مالی: شامل اعمالی است که برخلاف قانون جنایی بوده و مبتنی بر کسب سود و یا اضرار به مال غیر، بدون توسل به زور است، مانند سرقت، خیانت در امانت و صدور چک بلامحل.
۳. جرایم یقه‌سفید و سازمان‌یافته: جرایم یقه‌سفید شامل فعالیت‌های غیرقانونی افرادی است که در بخش‌های مرفه‌تر جامعه هستند و جرایم سازمان‌یافته به فعالیت‌های هماهنگ یافته‌ای اطلاق می‌گردد که بسیاری از ویژگی‌های سوداگری متعارف را دارند اما غیرقانونی محسوب می‌شوند مانند: رشوه، اختلاس، کلاه‌برداری‌های مالیاتی.
۴. جرایم علیه نظم عمومی و اخلاق: شامل آن دسته از اعمال غیرقانونی می‌شود که بهبودی عمومی جامعه را تهدید می‌کند و اصول اخلاقی پذیرفته شده را به چالش

۱. Siegel, L. J

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۴

می‌کشند، مانند همجنس بازی، فحشاء یا روسپی‌گری و استفاده از مواد مخدر (سیگل، ۲۰۰۱: ۴۳۰).

مروری بر پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که بیشتر پژوهش‌ها در زندانیان به بررسی اختلالات روانی و اختلالات شخصیت پرداخته‌اند، درحالی‌که مسئله هویت^۱ و عبور از بحران هویت نیز کم‌اهمیت به نظر نمی‌آید و در وقوع جرم توسط زنان بی‌تأثیر نیست، چراکه هویت و شخصیت ارتباط تنگاتنگی باهم دارند. در این راستا یافته‌های پژوهش علمی و حیدری نشان داد که بین پایگاه هویت جوانان و ارتکاب جرایم رابطه معنی‌داری وجود دارد، نمرات پایگاه هویت آشفته یا پراکنده در جوانان مجرم به‌طور معنی‌داری بالاتر از میانگین این پایگاه هویت در جوانان عادی می‌باشد و هرچه فرد کمتر بحران هویت را تجربه کرده باشد و به سطح تعهد کمتری رسیده باشد، بیشتر احتمال دارد که به رفتارهای مجرمانه اقدام کند (علمی و حیدری، ۱۳۹۰: ۹۵).

در پژوهش علمی و حیدری مقایسه بین مردان جوان ۱۵ تا ۲۴ ساله در دو گروه مجرم و عادی است و هدف پژوهش بررسی رابطه پایگاه هویت و جرم است، در این پژوهش نیز با توجه به نقش و اهمیتی که سبک هویتی می‌تواند در وقوع جرم داشته باشد و با در نظر گرفتن این نکته که پژوهش‌های اندکی در این زمینه، به‌خصوص در جامعه زنان زندانی، انجام‌شده است، پژوهشگر به دنبال تدارک پاسخ علمی به این سؤال تحقیق است که آیا بین سبک هویتی زنان زندانی و سطح تعهد آنان رابطه وجود دارد؟

۱. identity

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع علی مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش شامل زنان زندانی استان تهران می‌باشد که به دلیل سرقت، قتل، منکرات، اعتیاد و بدهکاری در سال ۱۳۹۲ در زندان به سر می‌بردند. این پژوهش پس از انجام هماهنگی‌های لازم با سازمان زندان‌ها، در یک فاصله زمانی تقریباً ۳ ماهه در سال ۱۳۹۲ در زندان مرکزی زنان استان تهران اجرا شد. نمونه‌گیری به روش تصادفی طبقه‌بندی شده صورت گرفت، به این ترتیب که زندانیان به ۵ زیرگروه جرایم مالی، سرقت، اعتیاد به مواد مخدر و حمل آن، قتل و مشارکت در قتل و جرایم منکراتی تقسیم و از هر گروه ۴۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند.

به منظور دستیابی به اهداف پژوهش و جهت گردآوری داده‌ها و اطلاعات لازم، از پرسشنامه سبک هویت (ISI)^۱ برزونسکی استفاده شد. پرسشنامه سبک هویت برزونسکی یک پرسشنامه مداد-کاغذی است که سه سبک هویت گوناگون یعنی سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگمی-اجتنابی را بررسی می‌کند و چند ماده آن نیز مربوط به سطح تعهد افراد است. این پرسشنامه توسط وایت^۲ و همکاران مورد تجدیدنظر قرار گرفته و دارای ۴۰ سؤال است که ۱۱ سؤال آن در ارتباط با سبک هویت اطلاعاتی، ۱۰ سؤال آن در ارتباط با سبک هویت سردرگم-اجتنابی و ۹ سؤال هم مربوط به سبک هویت هنجاری می‌باشد. علاوه بر سه سبک هویت، ۱۰ سؤال آن نیز مربوط به تعهد است. پاسخ‌های شرکت‌کننده‌ها در این پرسشنامه بر اساس مقیاس

۱. Identity Style Inventory

۲. White, J. M

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۶

لیکرت ۵ درجه‌ای از گزینه کاملاً مخالفم = ۱ تا گزینه کاملاً موافقم = ۵ نمره‌گذاری می‌شود (وایت^۱ و همکاران، ۱۹۹۸: ۲۴۱).

برزونسکی آلفای کرونباخ را برای سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۲، برای سبک هویت هنجاری ۰/۶۶ و برای سبک هویت سردرگم-اجتنابی ۰/۷۳ گزارش کرد (برزونسکی، ۱۹۹۲: ۷۷۳). وایت و همکاران برای نسخه تجدیدنظر شده پرسشنامه سبک هویت، آلفای کرونباخ ۰/۵۹، ۰/۶۴ و ۰/۷۸ را به ترتیب برای سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم-اجتنابی و همچنین آلفای کرونباخ ۰/۷۹ را برای تعهد به دست آوردند (غضنفری، ۱۳۸۳: ۸۵). در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای هر یک از سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم/اجتنابی به ترتیب ۰/۶۰، ۰/۶۷ و ۰/۷۵ به دست آمد (وایت و همکاران، ۱۹۹۸: ۲۴۰). به منظور بررسی اعتبار این پرسشنامه وایت و همکاران پس از تحلیل عاملی، ضرایب همبستگی بین عوامل را به ترتیب برای سه عامل سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و اجتنابی ۰/۷۹، ۰/۸۱ و ۰/۸۴ گزارش کردند. فارسی نژاد (۱۳۸۳) اعتبار سازه این آزمون را توسط روش تحلیل عاملی موردبررسی قرارداد، که اندازه کفایت نمونه‌برداری ۰/۷۵ بود. ضمن این که این پرسشنامه در ایران از روایی هم‌زمان و افتراقی مطلوبی برخوردار است (آقاجانی، فرزاد و شهرآرای، ۱۳۸۷: ۱۴۹).

۱. White, J. M

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۷

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: سؤال‌های این پژوهش با استفاده از روش‌های

آمار استنباطی، آزمون کروسکال-والیس و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

با توجه به معنی‌دار نبودن نتایج آزمون لوین، از آنجاکه یکی از مفروضه‌های انجام آزمون پارامتریک وجود ندارد و واریانس متغیرها، به‌جز در متغیر سبک هویتی اطلاعاتی در دو متغیر دیگر همگن است بنابراین، از روش غیر پارامتریک کروسکال-والیس جهت تعیین سبک هویتی غالب در هر گروه استفاده شد که در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱- بررسی آزمون کروسکال-والیس برای سبک‌های هویتی در نمونه مورد مطالعه با توجه به نوع جرم

مقدار احتمال	درجه آزادی	مجذور خی	میانگین رتبه‌ها	نوع جرم	
۰/۰۰۴	۴	۱۵/۴۸۷	۱۰۲/۷۲	اعتیاد و حمل مواد مخدر	سبک هویتی هنجاری
			۱۲۶/۲۶	قتل و مشارکت در قتل	
			۸۵/۶۴	اعمال منافی عفت	

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۸

			۱۰۶/۵۴	کلاهبرداری	
			۸۱/۳۴	سرقت	
۰/۰۶	۴	۹/۰۳۶	۱۰۴/۴۶	اعتیاد و حمل مواد مخدر	سبک هویتی اطلاعاتی
			۱۲۰/۰۸	قتل و مشارکت در قتل	
			۸۷/۷۰	اعمال منافی عفت	
			۱۰۳/۳۴	کلاهبرداری	
			۸۶/۹۲	سرقت	
۰/۰۶	۴	۹/۰۴۷	۱۱۰/۴۸	اعتیاد و حمل مواد مخدر	سبک هویتی سردرگم
			۹۹/۶۱	قتل و مشارکت در قتل	
			۸۳/۳۱	اعمال منافی عفت	
			۱۱۷/۳۴	کلاهبرداری	
			۹۱/۷۶	سرقت	

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۱۹

همان‌طور که آزمون کروسکال والیس (جدول ۱) نشان داد، از بین سه سبک هویتی موجود، تنها بین نمره‌های سبک هویتی هنجاری در میان زنان زندانی به تفکیک پنج نوع جرم صورت گرفته، تفاوت معناداری وجود دارد. زنان زندانی با جرم قتل و مشارکت در قتل بیشترین میانگین نمره را در سبک هویت هنجاری داشتند درحالی‌که سبک هویت غالب در زنان زندانی با جرم‌های اعتیاد و حمل مواد، کلاهبرداری و سرقت، سبک هویت سردرگم-اجتنابی بود. زنانی نیز که مرتکب اعمال منافی عفت بودند در سبک هویت اطلاعاتی بیشترین میانگین نمره را داشتند.

در پاسخ به این سؤال که آیا بین سطح تعهد و هر یک از سبک‌های هویتی در زنان زندانی رابطه‌ای وجود دارد از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

جدول ۲- ماتریس بررسی همبستگی بین سطح تعهد و سبک‌های هویتی در نمونه مورد مطالعه

متغیرها	سبک اطلاعاتی	سبک هنجاری	سبک سردرگم/اجتنابی
تعهد	۰/۳۲	۰/۲۷	-۰/۰۳
	* ۰/۰۰۱	* ۰/۰۰۱	۰/۶۸

* در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

با توجه به داده‌های جدول ۲ «ماتریس بررسی همبستگی بین تعهد و سبک‌های هویتی در زنان زندانی مورد مطالعه در این پژوهش»، نتایج زیر به دست آمده است:

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۲۰

- بین تعهد و سبک هویتی اطلاعاتی ($r=0/32$ و $df=197$, $p<0/001$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. این بدان معناست که زنان زندانی مورد مطالعه با سبک هویتی اطلاعاتی از سطح تعهد بیشتری برخوردارند.

- بین تعهد و سبک هویتی هنجاری ($r=0/27$ و $df=197$, $p<0/001$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به این بیان که زنان زندانی مورد مطالعه با سبک هویتی هنجاری از تعهد بیشتری برخوردارند.

بحث و نتیجه گیری

تا آنجا که جستجوی محقق نشان داد، پژوهشی که سبک هویت زنان زندانی بر اساس نوع جرم را مشخص کند یافت نشد، با این وجود می توان گفت که یافته پژوهش حاضر با پژوهش علمی و حیدری (۱۳۹۰: ۸۳) که به بررسی رابطه میان پایگاه هویت جوانان و ارتکاب جرم در آن‌ها پرداخته بودند، و نیز با پژوهش باقری و همکاران مبنی بر تعیین رابطه سبک‌های دلبستگی و نوع هویت زندانیان و همچنین با پژوهش شاره و آقا محمدیان (۱۳۸۵: ۱۲۲) که با عنوان رابطه پایگاه‌های هویت و فرار دختران از خانه انجام شده است، صرفاً از این نظر که در هر یک از پژوهش‌های یا شده سبک هویت مجرمان را آشفته یا سردرگم و زودرس پیش‌بینی کردند، همخوان و هم‌راستا می‌باشد.

در بررسی رابطه موجود میان تعهد هویت و سبک هویتی؛ نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش برزونسکی (۱۹۹۰) و فارسی نژاد و حجازی (۱۳۸۶: ۳۴) از نظر ارتباط

مستقیم و معناداری که میان سبک هویتی و تعهد وجود دارد، همخوان است. سبک هویت هنجاری با تمایل به پیروی از نظرات و اعتقادات افراد مهم و همچنین تحمل کمتر در شرایط مبهم مشخص می‌شود، در گروهی که جرم آن‌ها قتل بود، ۳۸ نفر به علت ارتکاب قتل و ۲ نفر به علت مشارکت در قتل در زندان بودند، افرادی که خود مرتکب قتل شده بودند، علت قتل را اکثراً مشکلات اخلاقی و اعتیاد مقتول می‌دانستند، که آن‌ها را در شرایطی قرار داده بوده است که این افراد به راهی جز قتل فکر نکردند، دو نفر دیگر نیز به تبعیت از همسر خود درگیر قتل شده بودند. شاید تحمل کم این افراد و تمایل‌شان به پیروی از افراد مهم زندگی‌شان که مرتبط با نوع هویت آن‌ها است و شرایط نامساعد زندگی‌شان که در شکل‌گیری هویت هنجاری آن‌ها بی‌تأثیر نبوده است، این افراد را به سمت ارتکاب جرم سوق داده است.

سه گروه زنان زندانی با جرم‌های اعتیاد و حمل مواد، کلاهبرداری و سرقت، سبک هویت سردرگم - اجتنابی داشتند، قبلاً در تعریف این سبک ملاحظه شد که فردی که سبک هویت سردرگم - اجتنابی دارد، سمبل برخورد طفره‌آمیز و مسامحه در مشکلات است، یک استراتژی متمرکز بر هیجان که با سطح پایینی از تعهد و اعتماد به نفس و بی‌ثباتی خود پنداره همراه می‌باشد. این افراد معمولاً توجه کمی به آینده و یا نتایج طولانی مدت انتخاب‌هایشان دارند، شاید بتوان گفت که آن‌ها درگیر یک اکتشاف سازمان نیافته و تصادفی هستند (شوارتز، ۲۰۰۱: ۱۴). چنین ویژگی‌هایی را می‌توان تا حدی در افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضداجتماعی و اختلال شخصیت مرزی نیز مشاهده کرد، از آنجا که در پژوهش‌های بسیاری به میزان بالای شیوع اختلال شخصیت ضداجتماعی و اختلال شخصیت مرزی در زندانیان اشاره شده است (پالاهنگ، وکیل

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۲۲

زاده و دریس، ۱۳۸۱: ۶۲؛ قاسم بکلو و همکاران، ۱۳۹۲: ۹؛ آراسته و شریفی سقز، ۱۳۸۷: ۳۱۲) و با توجه به ارتباط این سبک هویتی با اختلالات شخصیت یاد شده، این احتمال نیز وجود دارد که ابتلا به هر یک از این دو اختلال شخصیتی مرزی و ضداجتماعی و داشتن سبک هویت سردرگم-اجتنابی، این افراد را مستعد انجام اعمال خلاف قانون و رفتارهای ضداجتماعی نماید.

سبک هویت اطلاعاتی که از نظر برزونسکی ظاهراً سازگارانه‌ترین سبک می‌باشد و در واقع یک استراتژی حل مسئله و یا مکانیسم کنار آمدن برای اداره موقعیت‌های روزانه است. در این پژوهش زنان زندانی با جرم منافی عفت بیشترین نمره را در این سبک گرفتند و این می‌تواند به این علت باشد که بیشتر این افراد از جرم خود به‌عنوان منبع درآمد زندگی خود و به‌عنوان راه‌حلی برای فرار از مشکلات زندگی خود استفاده می‌کنند. از طرفی شاید این سبک زندگی آنان تحت تأثیر یکی از اختلالات شخصیتی باشد که در فراز قبلی توضیح داده شد. بنابراین، به نظر می‌رسد که این افراد سبک هویتی سازگارانه اما به‌صورت انفعالی دارند و شیوه حل مسئله‌ای که برمی‌گزینند، موافق قوانین و عرف جامعه نیست.

در بررسی رابطه بین سبک‌های هویتی و تعهد نیز، همان‌طور که آزمون آماری نشان داد، تنها میان سبک هویتی هنجاری و سبک هویت اطلاعاتی با میزان تعهد، همبستگی مثبت وجود داشت. این نتیجه با پژوهش سعادت‌ی شامیر (۱۳۸۳) که نشان داد افراد دارای سبک هویتی اطلاعاتی از بالاترین سطح مسئولیت و تعهد برخوردارند، در حالی که افراد دارای سبک هویتی سردرگم-اجتنابی، سطح مسئولیت‌پذیری و تعهد پایین‌تری دارند، تنها در بعد مرتبط با سبک هویت اطلاعاتی همسو می‌باشد و شاید

تفاوتی که در نتیجه بررسی این مؤلفه‌ها وجود دارد مربوط به جامعه آماری متفاوت در دو پژوهش باشد، چرا که در این پژوهش زنان با جرم‌های متفاوت و سطح متفاوتی از تعهد مورد بررسی قرار گرفتند.

با عنایت به یافته‌های پژوهش حاضر، به‌طور کلی می‌توان گفت که سطح تعهد زندانیان و سبک تصمیم‌گیری و شیوه حل مسئله از سوی آن‌ها جدا از مسئله هویت غالب این گروه نیست، بنابراین، پیشنهاد می‌شود از نتایج و اطلاعات به‌دست‌آمده در این تحقیق در برنامه‌های تربیتی و اصلاحی زندان‌ها و در روند بازجویی از هر یک از زندانیان استفاده شود، زیرا همان‌طور که گفته شد تعهد، هویت و شخصیت افراد سازه‌های درهم‌تنیده‌ای هستند و اگر به سبک هویتی که فرد بر اساس آن رفتار می‌کند و به محیط پاسخ می‌دهد، توجه شود می‌توان ارتباط بهتری با زندانیان ایجاد نمود و سرانجام راهکارهای مؤثرتری برای حل مشکلات بین فردی و رفتارهای بزهکارانه‌شان جستجو کرد. با توجه به آمار بالاتر وقوع جرم در مردان و نقش هویت فرد در وقوع و تکرار جرم، بررسی موضوع این پژوهش در جامعه مردان زندانی ضروری به نظر می‌رسد. همچنین پیشنهاد می‌شود که مسئولان در واحد بازرسی زندان در بازجویی زندانیان به سبک هویتی غالب در هر زندانی توجه داشته و آن را در روش ارزیابی خود مورد توجه قرار دهند.

سپاسگزاری: محقق بر خود فرض می‌داند که سپاسگزاری خود را از سازمان پژوهش زندان‌های استان تهران به دلیل همکاری صمیمانه در جهت اجرای این پژوهش اعلام نماید.

منابع

- آراسته، مدبر و شریفی سقز، بیان. (۱۳۸۷). میزان شیوع اختلالات روان‌پزشکی در زندانیان زندان مرکزی سنندج، *فصلنامه علمی پژوهشی اصول سلامت روانی*، سال دهم، شماره ۴۰.
- آقاجانی، محمدحسین؛ فرزاد، ولی‌الله؛ شهرآرای، مهرانا. (۱۳۸۷)، مقایسه سبک‌های هویت دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران بر اساس جنسیت، رشته تحصیلی و بومی و غیربومی بودن، *دانش و پژوهش در روانشناسی*، شماره ۳۸.
- باقری، خدیجه؛ بهرامی، هادی؛ جلالی، محمدرضا. (۱۳۸۸)، رابطه بین سبک‌های دلبستگی با نوع هویت در زندانیان ۱۵-۳۰ ساله، *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، سال سوم، شماره ۱۱.
- بشری اولاد، عبدالهادی؛ فروغان، مهشید؛ دادخواه، اصغر و دلاور، علی. (۱۳۸۳)، اختلالات شخصیت در زنان زندانی شهرهای کرج و تهران، *فصلنامه رفاه اجتماعی*، شماره ۳ (۱۲).
- بهاری، سیف‌اله و فرکیش، چه‌گور. (۱۳۸۸)، رابطه بین هویت فردی، سبک‌های دلبستگی با بهزیستی روان‌شناختی در جوانان، *فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، شماره ۱۴ (۲).
- بهبودی شبخانه، زهرا. (۱۳۸۸)، رابطه بین تفکر انتقادی و سبک‌های هویت با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان سال دوم دبیرستان، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۲۵

- پالانگ، حسن؛ وکیل زاده، جهان‌الدین و دریس، فاطمه. (۱۳۸۱)، بررسی فراوانی اختلال‌های شخصیت در مجرمین مرد زندانی در زندان شهرکرد، *فصلنامه اندیشه و رفتار*، سال هشتم، شماره ۳.

- جراره، جمشید. (۱۳۸۰)، بررسی تأثیر مشاوره گروهی با رویکرد واقعیت‌درمانی در کاهش بحران هویت دانش‌آموزان، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

- حجازی، الهه و برجعلی‌لو، سمیه. (۱۳۸۸)، تفکر انتقادی، سبک‌های هویت و تعهد هویت در نوجوانان: ارائه یک مدل علی، *فصلنامه روانشناسی معاصر*، دوره چهارم، شماره ۲.

- خباز، محمود. (۱۳۸۹)، آزمون مدل علی سبک‌های فرزند پروری ادراک شده، سبک‌های هویت و تعهد هویت در دانش‌آموزان سوم دبیرستان منطقه دو شهر تهران، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

- دانشور پور، زهره؛ غنایی، زیبا؛ شکری، امید و زین‌آبادی، حسن رضا. (۱۳۸۶)، پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی بر اساس سبک‌های هویت، تعهد و هویت و جنسیت، *پژوهش‌های نوین روان‌شناختی (روانشناسی دانشگاه تبریز)*، سال دوم، شماره ۷.

- رحیمی نژاد، عباس. (۱۳۷۹). بررسی تحول هویت و رابطه آن با حرمت خود و حالت اضطراب در دانشجویان دوره کارشناسی، *رساله دکتری*: تهران: دانشگاه تربیت مدرس.

- ستوده، هدایت‌الله. (۱۳۹۳). *آسیب‌شناسی (جامعه‌شناسی انحرافات)*، تهران: نشر آوای نور.

- سعادت‌ی شامیر، ابوطالب. (۱۳۸۳)، بررسی ارتباط بین سبک‌های هویت برزونسکی (اطلاعاتی، هنجاری، سردرگی/اجتنابی) با سلامت عمومی و مسئولیت‌پذیری در

رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ... ۲۶

دانشجویان دانشگاه‌های تهران، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، تهران: دانشگاه خوارزمی.

- سعادت‌تی شامیر، ابوطالب؛ شهرآرای، مهرناز و فرزاد، ولی‌الله. (۱۳۸۶)، بررسی ارتباط بین سبک‌های هویت و مسئولیت‌پذیری در دانشگاه‌های تهران، *مجله پژوهشنامه تربیتی*، شماره ۱۰.

- شاره، حسین؛ آقا محمدیان، حمیدرضا. (۱۳۸۶)، رابطه پایگاه هویت و فرار دختران از خانه، *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، سال سیزدهم، شماره ۲.

- علمی، محمود؛ حیدری، رضا. (۱۳۹۰)، رابطه پایگاه هویت و جرم در بین جوانان آذربایجان، *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*..

- غضنفری، احمد. (۱۳۸۳)، اعتباریابی و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت (ISI-۶G)، *فصلنامه مطالعات تربیتی و روانشناسی*، شماره ۵ (۱).

- فارسی نژاد، معصومه. (۱۳۸۳)، بررسی رابطه سبک‌های هویت با سلامت اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر پایه دوم دبیرستان شهر تهران، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی* دانشگاه تهران، دانشگاه شهید بهشتی.

- فارسی نژاد، معصومه؛ حجازی، الهه. (۱۳۸۶)، بررسی نقش واسطه‌گری متغیر تعهد در رابطه با متغیرهای سبک‌های هویت و سلامت اجتماعی در نوجوانان شهر تهران، *طلوع بهداشت*، سال ششم، شماره ۳ و ۴.

- قاسم بکلو، یونس؛ الهی، فرهاد؛ جوان، عیسی و محمودزاده، عبدالحسین. (۱۳۹۲)، بررسی وضعیت سلامت روان معتادان زندان خوی در سال ۹۱. *ماهنامه اصلاح و تربیت*، سال یازدهم، شماره ۱۳۱.

- ملکمیان، لینا و شریفیان، سعید. (۱۳۸۸)، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر جرم در زنان زندانی، *فصلنامه پژوهش اجتماعی*، شماره ۲ (۵).

- Berman, A. Schwartz, S. & Kurtines, W. (۲۰۰۲). The process of exploration in identity formation: The role of style and competence. *Journal of Adolescence*, ۲۴.
- Berzonsky, M. & Kuk, L. (۲۰۰۰). Identity Status, identity processing style and the transition to university, *Journal of Adolescent Research*, ۱۵: ۸۱-۹۸.
- Berzonsky, M. D. & Ferrari, J. R. (۲۰۰۹). A diffuse-avoidant identity processing style: Strategic avoidance or self confusion? Identity: *An International Journal of Theory and Research*, ۹: ۱۴۵-۱۵۸.
- Berzonsky, M. D. & Kuk, L. (۲۰۰۵). Identity style, college adjustment, and academic performance. *Personality and Individual Differences*, ۳۹: ۲۳۵-۲۴۷.
- Berzonsky, M. D. (۱۹۹۲). Identity style and coping strategies. *Journal of personality*; ۶۰: ۷۷۱-۷۸۸.
- Berzonsky, M. D. (۲۰۰۴). Identity Style and well-being: does commitment matter? *An International Journal of Theory Research*, ۳ (۱): ۱۳۱-۱۴۲.
- Berzonsky, M. D. Ciecuch, J. Duriez, B. Soenens, B. (۲۰۱۱). The how and what of identity formation: Associations between identity styles and

۲۸ رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ...

value orientations. *Personality and Individual Differences*, ۵۰: ۲۹۵-۲۹۹.

– Giddens, A. (۲۰۰۱). *Sociology. ۴th edition. Cambridge*: Polity Press: ۲۶۹-۲۹۶.

– Kroger, Jane. (۲۰۰۰). *Identity development during adolescence*, Blackwell Handbook of Adolescence: ۲۰۵-۲۲۶.

– Links, Paul, S Bergmans, Yvonne. & Harwar, Serine, H. (۲۰۰۴). *Assessing suicide risk in patients with borderline personality disorder*. *Psychiatric times*, ۲۱(۸): ۶۲-۷۹.

– Phillips, M. (۲۰۰۸). Obese and Pornographic Ruralities: Further Cultural Twists for Rural Geography. *Geographies of rural cultures and societies*: ۱۵-۳۹.

– Schwartz, S & Kurtines, W. (۲۰۰۵). A comparison of two approaches for facility identity exploration process in emerging adult. *Journal of Adult Research*, ۲۰, ۲۲۰-۲۴۷.

– Schwartz, S. J. (۲۰۰۱). The evolution of Eriksonian and neo-Eriksonian identity theory and research: A review and integration. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, ۱: ۷-۵۸.

– Siegel, L. J. (۲۰۰۱). *Criminology: Theory, pattern and typologies. Printed in the United States of America*: Belmont, Wadsworth.

۲۹ رابطه سبک هویتی غالب با سطح تعهد ...

- Walmsley, R. (۲۰۰۳). *World prison population list*. ۴th ed. Research Findings ۱۸۸. London: Home Office Research Development and Statistics Directorate on Remand.
- White, J. M. Wampler, R. S. & Winn, K. I. (۱۹۹۸). The Identity Style Inventory: A revision with a sixth-grade reading level. *Journal of Adolescent Research*, ۱۳ (۲): ۲۲۳-۲۴۵.

۳۰ اثربخشی مددکاری گروهی در توسعه ...

